

ZÁKON O REGULACI LOBBOVÁNÍ

(zák. č. 168/2025 Sb.)

metodický návod pro složky Hospodářské komory ČR

Dne 1. 7. 2025 nabývá účinnosti zákon č. 168/2025 Sb., o regulaci lobbování (dále též jen „Zákon“), který se významně týká činnosti Hospodářské komory České republiky (HK ČR), ale může se týkat i činností jejích složek, popř. jednotlivých členů HK ČR.

A. CO JE LOBBOVÁNÍ?

Zákon v § 2 definuje lobbování a stanovuje jeho rozsah.

Lobbování je činností za účelem přímého ovlivnění jednání lobbovaného při přípravě, projednávání nebo schvalování právního předpisu, opatření obecné povahy nebo koncepčního dokumentu, nebo při sjednávání, vnitrostátním projednávání, vyslovování souhlasu k ratifikaci mezinárodní smlouvy nebo k odstoupení od ní Parlamentem nebo při podpisu mezinárodní smlouvy.

Pod pojmem **právní předpis** rozumí Zákon nejen právní předpis, který schvaluje Parlament nebo vydává vláda, jiný ústřední správní úřad (zejména ministerstvo), jiný správní úřad s celostátní působností (např. ČTÚ) nebo Česká národní banka, nebo věcný záměr zákona.

Opatřením obecné povahy rozumí Zákon opatření obecné povahy, které vydává vláda, jiný ústřední správní úřad, jiný správní úřad s celostátní působností nebo Česká národní banka. Příkladem opatření obecné povahy dle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 2 Zákona může být mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví při epidemii a nebezpečí jejího vzniku.

Koncepčním dokumentem rozumí Zákon dokument obsahující koncepci rozvoje odvětví svěřeného ústřednímu správnímu úřadu, který schvaluje vláda nebo ústřední správní úřad. Koncepčním dokumentem dle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 3 Zákona je pak např. Akční plán boje proti korupci.

(Právní předpis, opatření obecné povahy a koncepční dokumenty dále společně jen jako „právní předpis“).

Zákon stanoví **výjimky, na které se regulace lobbování nevztahuje**, i když znaky lobbování jsou splněny (níže uvedené definice výjimek jsou zjednodušené).

1. Plnění úkolů vyplývajících z pracovního nebo obdobného poměru fyzické osoby

1.1 plnění úkolů vyplývajících z pracovního, služebního nebo obdobného poměru fyzické osoby k České republice nebo činnosti s plněním takových úkolů souvisejících;

1.2 plnění úkolů vyplývajících z pracovního nebo obdobného poměru fyzické osoby k právnické osobě financované nebo řízené státem;

1.3 plnění úkolů vyplývajících z pracovního nebo obdobného poměru fyzické osoby k územnímu samosprávnému celku (kraji).

2. Jednání Poslanecké sněmovny a Senátu a jejich orgánů

Na neformální komunikaci s lobbovaným v kuloárech Parlamentu, u které není přítomen prvek veřejné (nebo alespoň kolegiální) kontroly, se výjimka nevztahuje.

3. Jednání orgánu politické strany nebo hnutí

Na neformální komunikaci s lobbovaným mimo jednání orgánu politické strany nebo hnutí se výjimka nevztahuje

4. Komunikace prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků nebo výkon petičního práva

5. Aktivita vyplývající ze zapojení do meziresortního připomínkového řízení (MPŘ), a to včetně konzultací předcházejících předložení návrhu právního předpisu do MPŘ.

U konzultací předcházejících předložení návrhu právního předpisu do MPŘ (včetně konzultací k rámcovým pozicím ČR a pracovních skupin zřizovaných relativně trvale, nebo *ad hoc* k určitým tématům) je základní podmínkou, aby každá taková konzultace byla iniciována lobbovaným. Přestože se jedná o činnosti, na které se regulace lobbování nevztahuje, je lobbovaný povinen uvést informace o takových konzultacích do legislativní stopy podle § 12 odst. 4 Zákona.

Tatáž připomínka (uplatněná v MPŘ) komunikovaná s lobbovaným mimo MPŘ již lobbováním je, ale nepodléhá povinnosti hlásit ji v prohlášení lobbisty, který ji uplatnil v MPŘ. Lobbováním není ani konzultace předcházející předložení návrhu právního předpisu do meziresortního připomínkového řízení, která byla iniciována lobbovaným (§ 2 odst. 2 písm. i) Zákona). Lobbovaný je nicméně opět povinen uvést informace o takové schůzce (kontaktu) do legislativní stopy podle § 12 odst. 4 Zákona.

6. Činnost při jednání poradního orgánu vlády nebo ústředního správního úřadu

Jedná se o orgány, které byly zřízeny zákonem nebo jiným formálním aktem (např. usnesením vlády), mají jednací řád a seznam jejich členů je zpravidla veřejný (např. Rada vlády pro energetickou a surovinovou strategii). Pod výjimku lze zahrnout jen

taková jednání, ze kterých jsou běžně pořizovány záznamy, odborné a mediální výstupy a veřejnost má zpravidla přístup k informaci o tom, co bylo předmětem jejich jednání.

7. Veřejné konzultace

8. Komunikace s představiteli cizího státu nebo mezinárodní organizace

B. KDO JE LOBBISTA?

Lobbista je fyzická nebo právnická osoba, která soustavně lobbuje a která je zapsána v registru lobbování. Definičním znakem není úhrada odměny za činnost lobbování, lze být tedy i lobbistou zdarma.

Soustavností pak Zákon rozumí činnost, která není vykonávána jednorázově nebo nahodile – tedy je naopak vykonávána ve větším rozsahu, systematicky nebo opakovaně. Soustavnost je vyhodnocována ve vztahu k záměru lobbisty, jakým způsobem bude činnost lobbování realizovat.

C. KDO JE LOBBOVANÝ?

Zákon v § 4 taxativně vymezuje veřejné funkcionáře a další osoby, které jsou považovány za lobbované. Jedná se o osoby, které obvykle mají relativně významný vliv na podobu legislativních, strategických a jiných dokumentů spadajících do věcné působnosti Zákona. Protože HK ČR ani její složky v pozici lobbovaných nejspíše nebudou, není potřeba pro účely této příručky povinnosti lobbovaného uvádět.

To, zda daná osoba je, nebo není lobbovaným, bude možno zjistit z registru RELOB (relob.gov.cz), který povede Ministerstvo spravedlnosti ČR, ovšem za předpokladu, že bude do registru RELOB orgánem veřejné moci nebo organizační složkou státu, v němž/níž působí, do registru zapsána. Tyto orgány/organizační složky státu mají povinnost zapsat osoby, které budou považovány za lobbované, do registru RELOB do 30. 7. 2025.

Pro lobbistu je nejspíš významná informace, že má-li lobbovaný možnost ovlivnit podobu důvodové zprávy, je lobbovaný povinen zajistit, aby důvodová zpráva obsahovala údaje o všech lobbistech, kteří u lobbovaného ve vztahu k právnímu předpisu lobbovali, tedy vést tzv. legislativní (či lobbistickou) stopu. Alternativně musí lobbovaný tyto informace poskytnout osobě, která důvodovou zprávu zpracovává, nemůže-li (již) do jejího obsahu sám zasahovat. Zákon nerozlišuje, zda lobbování bylo úspěšné, či nikoliv. Lobbovaný je proto povinen v legislativní stopě uvádět všechny lobbyisty, kteří se jej v procesu přípravy, projednávání nebo schvalování právního předpisu snažili ovlivnit, a to bez ohledu na to, zda v této snaze byli úspěšní, nebo nikoliv.

D. HK ČR (A JEJÍ SLOŽKY) JAKO LOBBISTA

Protože HK ČR ze své podstaty vyvíjí činnost směřující k tomu, aby zejména právní předpisy byly v souladu se zájmy podnikatelů, a za tím účelem vstupuje do jednání s politiky a úředníky státní správy, z nichž většina je zahrnována mezi lobbované (§ 4 Zákona), je HK ČR nepochybně lobbistou a musí plnit povinnosti vyplývající pro lobbistu ze Zákona. Složek HK ČR, které vstupují do jednání s lobbovanými se záměrem prosazovat své zájmy (tedy zájmy podnikatelů), se tyto povinnosti týkají rovněž:

1. Povinnost registrace lobbisty

Jedná se o základní povinnost lobbisty. Prvním krokem k registraci je ohlášení záměru lobbovat Ministerstvu spravedlnosti ČR, a to prostřednictvím registru RELOB.

V ohlášení lobbista uvede požadované údaje; jedná se především o jméno (název), adresu a identifikační číslo, bylo-li přiděleno. Právnícká osoba vždy uvede také jméno a příjmení osoby, jejímž prostřednictvím lobbuje (**lobbující prostředník**), a dále též údaje o osobě, v jejímž zájmu lobbuje, pokud lobbuje v zájmu třetí osoby (**klient**). HK ČR klienta ve většině případů vyplňovat nebude, v krajním případě bude uvádět sektor, kterého se lobbying týká (např. energetika).

Lobbujícím prostředníkem může být pouze osoba fyzická, která splňuje zákonné podmínky (svéprávnost a bezúhonnost). Právnícká osoba pak lobbuje prostřednictvím lobbujícího prostředníka (fyzické osoby) vždy. Může se jednat o člena jejího statutárního nebo jiného orgánu, běžného zaměstnance i externí osoby.

Počet lobbujících prostředníků a klientů je neomezený.

Následně Ministerstvo spravedlnosti ČR ve lhůtě 7 dnů posoudí, zda lobbista splňuje podmínky být lobbistou (zejména bezúhonnost ve smyslu netrestání za korupční trestné činy a zvláště závažné zločiny), lobbistu zaregistruje a zašle mu přihlašovací údaje do registru RELOB (nejčastěji datovou schránkou). Svěprávnost fyzických osob a bezúhonnost fyzických i právníckých osob ověří Ministerstvo spravedlnosti ČR samo z rejstříku veřejné správy. Lobbisté bez ohledu na svou státní příslušnost nebo adresu sídla či pobytu musí čestně prohlásit, že nebyli ani v zahraničí odsouzeni za trestný čin, který má znaky zvláště závažného zločinu nebo jednoho z taxativně vyjmenovaných korupčních trestných činů. Toto prohlášení uvede ohlašovatel přímo prostřednictvím elektronického formuláře v registru RELOB; to se týká i lobbujících prostředníků.

Povinnost registrace (ohlášení záměru lobbovat) musí být splněna v termínu 30 dnů, tedy u lobbistů, kteří už nyní vědí, že chtějí lobbovat, **do 30. 7. 2025**.

Oprávnění k lobbování vzniká až dnem zápisu do registru. Bez registrace nesmí lobbista lobbovat, jinak se vystavuje riziku správního postihu.

Dle přechodného ustanovení Zákona (§ 16 odst. 1) mohou osoby, které soustavně lobbovaly před 1. 7. 2025, legálně lobbovat i v období od 1. do 31. 7. 2025 i bez registrace, pokud v tomto časovém úseku učiní ohlášení lobbistické činnosti u Ministerstva spravedlnosti ČR. Ministerstvo takového ohlašovatele zapíše do registru do 30 dnů ode dne ohlášení. Pokud ministerstvo takového ohlašovatele do registru do 30 dnů ode dne ohlášení nezapíše, musí takový lobbista přestat lobbovat a začít může až v okamžiku, kdy bude v registru zapsán. Složky nebo členové HK ČR, kteří doposud nelobbovali a kteří se rozhodnou lobbovat teprve v budoucnu, se musí (aby vůbec mohli lobbovat) registrovat před zahájením lobbování.

2. Povinnost ohlásit změnu údajů o lobbistovi

Dojde-li ke změně zapsaných údajů (včetně těch o lobbujícím prostředníkovi či klientovi), je lobbista povinen tuto změnu před pokračováním v lobbování vyznačit v registru.

3. Povinnost lobbovat osobně, nebo prostřednictvím lobbujícího prostředníka

Lobbista je oprávněn provádět lobbistickou činnost pouze osobně, nebo prostřednictvím fyzické osoby, kterou uvedl v registru. K lobbování lze zmocňovat jiné fyzické osoby. Lobbujícím prostředníkem lobbisty-právnícké osoby může být člen orgánu této právnícké osoby nebo její zaměstnanec (in-house lobbista), případně i jiná osoba. Zastupuje-li zájmy fyzické nebo právnícké osoby profesionální lobbista, má postavení lobbisty právě tento profesionální lobbista; zastoupená fyzická nebo právnícká osoba má pak postavení klienta. Také lobbující prostředník musí splňovat podmínku plné svéprávnosti a bezúhonnosti.

Lobbista může mít více lobbujících prostředníků. Lobbování různých lobbujících prostředníků je přičitatelné témuž lobbistovi. Zákon naopak nepočítá s možností, aby lobbující prostředník pověřil lobbováním dalšího prostředníka. **Řetězení lobbujících prostředníků tedy není možné.**

4. Na počátku lobbování upozornit lobbovaného, že je lobbistou a v zájmu koho lobbuje

Lobbista (příp. lobbující prostředník) je povinen upozornit lobbovaného na to, že je registrovaným lobbistou, a uvést, v zájmu jakého klienta lobbuje. Upozornění musí přijít ještě před zahájením lobbování tak, aby lobbovaný měl možnost jednání odmítnout, nebo se ho neúčastnit.

Lobbovaný je oprávněn požádat lobbistu (lobbujícího prostředníka) o písemné potvrzení toho, že lobbovaného před lobbováním upozornil na skutečnost, že je registrovaným lobbistou.

Povinnost upozornit lobbovaného vzniká až v okamžiku bezprostředně předcházejícím samotnému lobbování. Lobbista tak nemusí lobbovaného o tom, že je lobbistou, informovat např. již při sjednávání schůzky, ačkoliv i takový postup by bylo zřejmě možné

akceptovat. Na druhou stranu by zřejmě nebylo možné akceptovat splnění zákonné povinnosti tím, že lobbista upozornění vloží do e-mailu takovým způsobem, že toto splývá s ostatním textem, což jej činí lehce přehlédnutelným. Jestliže však lobbista lobbuje prostřednictvím elektronické komunikace (tj. nikoliv až na samotné osobní schůzce), tzn. zasílá lobbovanému návrhy a požadavky písemně, pak povinnost upozornění splní uvedením této skutečnosti dostatečně čitelně na začátku e-mailu či zprávy.

5. Podávat prohlášení o lobbistických kontaktech

Lobbovacím obdobím, za které musí lobbista podávat své prohlášení o lobbistických kontaktech, rozumí Zákon kalendářní pololetí (od 1. 1. do 30. 6. a od 1. 7. do 31. 12.).

Lobbista je povinen do registru nejpozději do 30 dnů po uplynutí příslušného lobbovacího období (tedy **první povinnost podat prohlášení musí být splněna do 31. 1. 2026**) uložit **v elektronické podobě prohlášení lobbisty o lobbování za uplynulé lobbovací období**, v němž uvede vymezené údaje o lobbistických kontaktech.

Lobbista je rovněž povinen uložit do registru prohlášení lobbisty do 30 dnů po zániku oprávnění k lobbování.

Elektronický formulář je intuitivní a jeho vyplnění by nemělo lobbistovi činit problém.

Za dané období pokrývané prohlášením musí být uvedeno:

- 5.1 **Lobbovaný:** jméno, popřípadě jména, a příjmení lobbovaného, u kterého lobbista lobboval;
- 5.2 **Funkční zařazení lobbovaného:** orgán veřejné moci nebo organizační složku státu, ve které lobbovaný působí, a funkci nebo zařazení lobbovaného;
- 5.3 **Lobbující prostředník:** jméno (popřípadě jména) a příjmení fyzické osoby (fyzických osob) lobbujícího prostředníka, jehož prostřednictvím lobbista lobboval;
- 5.4 **Klient:** jméno, popřípadě název osoby (klienta), v jehož zájmu lobbista lobboval.
Pokud nedošlo v lobbovacím období pokrývaném prohlášením k lobbistickému kontaktu (lobbování), je lobbista povinen do prohlášení uvést jen tuto skutečnost. Dle sdělení Ministerstva spravedlnosti ČR by takové vyplnění mělo být snadné a zabrat minutu;
- 5.5 **Cíl lobbování:** Cílem se rozumí návrhy a požadavky, které lobbista uplatňuje k návrhu právního předpisu, opatření obecné povahy, koncepčního dokumentu nebo mezinárodní smlouvě. Z popisu cíle lobbování by mělo být zřejmé, čeho a jakým způsobem se lobbista snažil dosáhnout.

V prohlášení lobbisty není lobbista povinen uvádět informace o lobbistickém kontaktu, který se týkal návrhu nebo požadavku uplatněných jako připomínka v meziresortním připomínkovém řízení prostřednictvím elektronické knihovny legislativního procesu. Tato výjimka s ohledem na její smysl, kterým je veřejná párovatelnost návrhu nebo požadavku

a konkrétního lobbisty, dopadá výhradně na lobbistu, který připomínku v eKlep nebo v e-Legislativa svým jménem uplatnil, případně je v ní explicitně zmíněn jako autor návrhu nebo požadavku.

Lobbista není povinen v prohlášení uvádět shora uvedené informace, nicméně lobbistické kontakty, jichž se tyto informace týkají, stále představují lobbování a lobbista je ve vztahu k nim povinen plnit ostatní zákonné povinnosti (např. informovat lobbovaného o tom, že je lobbistou).

6. Oznámit ministerstvu, že přestal splňovat některou z podmínek pro lobbování

Lobbista je povinen oznámit Ministerstvu spravedlnosti ČR **do 10 dnů** ode dne, kdy taková skutečnost nastane, že on sám nebo člen jeho statutárního orgánu přestal splňovat podmínku plné svéprávnosti nebo bezúhonnosti. Následně ministerstvo tuto skutečnost vyznačí v registru. Ministerstvo může omezení svéprávnosti nebo ztrátu bezúhonnosti vyznačit v registru i tehdy, pokud se o tom dozví jinak než od samotného lobbisty.

Oprávnění lobbisty k lobbování zaniká dnem, kdy ministerstvo vyznačí v registru, že lobbista přestal splňovat uvedené zákonné podmínky. Pokud se ministerstvo o těchto skutečnostech dozví jinak než od lobbisty, vyrozumí současně lobbistu o zániku oprávnění k lobbování.

Údaje o lobbistovi budou z registru vymazány po uplynutí 8 let od zániku oprávnění k lobbování, nedojde-li během této doby k jeho opětovnému zápisu do registru.

E. SANKCE

1. Přestupek neregistrované osoby, která lobbuje

Tomu, kdo soustavně lobbuje bez oprávnění, hrozí pokuta až **do výše 1 000 000 Kč, nebo do výše 3 % hodnoty aktiv** právnické osoby, zákaz činnosti nebo zveřejnění rozhodnutí o přestupku.

2. Přestupky lobbisty

Pokutu **do výše 50 000 Kč** lze uložit lobbistovi, který neupozorní lobbovaného, že je lobbistou, neuvede pravdivě, v zájmu jaké osoby lobbuje, bezodkladně písemně nepotvrdí obsah upozornění, že je lobbistou.

Pokutu **do výše 300 000 Kč** lze uložit lobbistovi, který uvede v registru nebo v ohlášení ministerstvu nepravdivé nebo neúplné údaje, lobbuje prostřednictvím osoby, která není zapsána v registru nebo s úmyslem lobbisty nesplňuje potřebné podmínky (v tomto případě lze navíc uložit i trest zákazu činnosti a trest zveřejnění rozhodnutí o přestupku), neoznámí

ministerstvu, že přestal splňovat podmínky nutné pro oprávnění lobbovat, neprovede před pokračováním v lobbování změnu údajů podle § 11 odst. 1 (např. údajů o lobbujícím prostředníku nebo klientu), neuloží prohlášení lobbisty do registru ve stanovené lhůtě, uvede v prohlášení lobbisty neúplné nebo nepravdivé údaje.

Pokutu **do výše 1 000 000 Kč, nebo do výše 3 % hodnoty aktiv** právnické osoby lze uložit lobbistovi v případě opakovaného nebo úmyslného spáchání přestupků souvisejících s porušením prohlašovací povinnosti.

Přestupky neregistrovaných lobbujících osob, lobbistů, ale i lobbovaných bude projednávat a pokuty a nápravná opatření ukládat Ministerstvo spravedlnosti ČR. Odvolacím orgánem bude ministr spravedlnosti ČR.

Úsek legislativy, práva a analýz

Hospodářská komora ČR

26. červen 2025